

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum diuinatio, quæ sit per fortes, sit licita? 8

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

eas pertinent. Et ad hæc præcognoscenda considerare earum voces & motus non est illicitum: puta, si quis ex hoc, quod cornicula frequenter crocitat, prædicat pluuiam citò esse futuram.

Ad tertium dicendum, quod Gedeon obseruauit recitationem & expositionem somnij, accipiens ea pro omine, quasi ordinata ad sui instructionem à diuina prouidencia. Et similiter Eliezer attendit verba puella, oratione præmissa ad Deum.

ARTIC. VIII.

Vtrum diuinitio sortium sit illicita?

Ad octauum sic proceditur. Videtur, quod diuinitio sortium non sit illicita. Quia super illud Psalmi trigesimali, In manibus tuis sortes meæ: dicit gloss. * Augustini, Sors non est aliquid mali, sed res in humana dubitatione diuinam indicans voluntatem.

¶ 2 Præterea, Ea quæ à sanctis in scripturis obseruata leguntur, non videntur esse illicita. Sed sancti viri tam in veteri quam in nouo testamento, inueniuntur sortibus vsi esse. Legitur enim Ios. 7. quod Iosue ex præcepto Domini, iudicio sortium punitur Achan, qui de anathemate surripuerat. Saul etiam sorte deprehendit filium suum Ionatham mel comedisse, vt habetur 1. Reg. 14. Ionas etiam à facie Domini fugiens, sorte deprehensus est, & in mare deiectus, vt legitur Iona 1. Zacharias etiam sorte exijt vt incensum poneret, vt legitur Luca 1. Matthias etiam est sorte ab Apostolis in Apostolatam electus, vt legitur Act. 1. Ergo videtur, quod diuinitio sortium non sit illicita.

¶ 3 Præterea, Pugna pugilum, quæ Monomachia dicitur, id est singularis concertatio; & iudicia ignis & aquæ, quæ dicuntur vulgaria, videntur ad sortes pertinere: quia per huiusmodi aliqua exquiruntur occulta. Sed huiusmodi non videntur esse illicita: quia & Dauid cum Philistæo singulare inisse certamen legitur, vt habetur 1. Regum 17.

¶ 4 Ergo

512
2. cont. c.
154 co. 5.
Op. 6. Et
opu. 25 c.
4 et 5. Et
Eph. 1. le.
4 co. 1. fi.
Aug. in
Ps 30. cō-
cio. 2. de
med. Ps.
declinan-
do ad fi.
tom. 8.

Ergo videtur, quod diuinitio sortium non sit illicita.

26. q. 5. c.
Sortes.

SED contra est, quod in Decret. 26. q. 5. * dicitur, Sortes, quibus cuncta vos in vestris discriminatis iudicijs, quas Patres damnauerunt, nihil aliud quam diuinationes, & maleficia decernimus. Quamobrem volumus illas omnino damnari, & vltra inter Christianos nolumus nominari: & ne exerceantur, anathematis interdicto prohibemus.

27. 3. hinc
q.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum est *, sortes proprie dicuntur, cum aliquid sit, vt eius euentu considerato, aliquid occultum innotescat. Et quidem si queratur iudicio sortium, quid cui sit exhibendum, siue illud sit res possessa, siue sit honor, seu dignitas, seu poena, aut actio aliqua: vocatur fors diuisoria. Si autem inquiratur quid agere oporteat, vocatur fors consultoria. Si vero queratur quid sit futurum, vocatur fors diuinatoria. Actus autem hominum, qui requiruntur ad sortes, non subduntur dispositioni stellarum, nec etiam euentus ipsorum. Vnde si quis ea intentione sortibus utatur, quasi huiusmodi actus humani, qui requiruntur ad sortes, secundum dispositionem stellarum fortiantur effectum: vana & falsa est opinio, & per consequens non carens demonum ingestione, ex quo talis diuinitio erit superstitiosa, & illicita. Hac autem causa remota, necesse est, quod sortium actuum expectetur euentus, vel ex fortuna, vel ex aliqua spiritali causa dirigente. Et siquidem ex fortuna, quod locum habere potest solum in diuisoria sorte, non videtur habere nisi forte vitium vanitatis: sicut si aliqui non valentes aliquid concorditer diuidere, velint sortibus ad diuisionem uti, quasi fortuna exponentes quis quam partem accipiat. Si vero ex spiritali causa expectetur sortium iudicium, quandoque quidem expectatur ex demonibus: sicut legitur Ezechielis 21. quod Rex Babylonis stetit in biuio, in capite duarum viarum, diuinationem querens, commi-

scens

scens sagittas interrogavit idola, & exta consuluit: & tales sortes sunt illicitæ, & secundum canones prohibentur. Quandoque verò expectatur à Deo, secundum illud Prouer. 16. Sortes mittuntur in sinum, sed à domino temperantur: & talis fors secundum se non est malum, vt Aug. * dicit. Potest tamen in hoc quadrupliciter peccatum incidere. Primò quidem, si absque vlla necessitate ad sortes recurratur: hoc enim videtur ad Dei tentationem pertinere. Vnde Ambr. dicit † super Lucam, Qui sorte eligitur, humano iudicio non comprehenditur. Secundo, si quis etiam in necessitate absque reuerentia Dei sortibus vtatur. Vnde super Actus Apostolorum dicit * Beda, Sed si qui necessitate aliqua compulsi, Deum putant sortibus, exemplo Apostolorum esse consulendum, videant hoc ipsos Apostolos non nisi collecto fratrum cœtu, & precibus ad Deum suis egisse. Tertio, si diuina oracula ad terrena negotia conuertantur. Vnde Aug. * dicit ad inquisitiones Ianuarij, His qui de paginis Euangelicis sortes legunt, etsi optandum sit, vt id potius faciant, quàm vt ad dæmonia consulenda concurrant: tamen etiam ista mihi displicet consuetudo ad negotia secularia, & ad vitæ huius vanitatem, diuina oracula velle conuertere. Quarto, si in electionibus ecclesiasticis, quæ ex Spiritus sancti inspiratione fieri debent, aliqui sortibus vtantur. Vnde sicut Beda dicit * super Actus Apostolorum, Matthias ante Pentecosten ordinatus sorte queritur: quia scilicet nondum erat plenitudo Spiritus sancti in Ecclesia effusa. Septem autem Diaconi postea non sorte, sed electione discipulorum sunt ordinati. Secus autem est in temporalibus dignitatibus, quæ ad terrena disponenda ordinantur: in quarum electione plerumque homines sortibus vtuntur, sicut & in temporalium rerum diuisione. Si verò necessitas immineat, licitum est cum debita reuerentia sortibus diuinum iudicium implorare. Vnde Augustin. dicit in epistola * ad Honoratum, Si inter Dei ministros sit disceptatio, qui eorum per-

Loco cit. in arg. 1.

*c. 1. in ti. de ingres. su Zacharia in templū, ante me 10. 5. * Bed. in fi. comm. ad 1. cap. Act. 10. 2. * Ep. 119 ca. 20. in fi. 10. 2.*

In fi. comment. ad c. 1. Act. Ap. 10. 2.

Epi. 180. inter me & fi. 10. 2.

CULIO-

l. 1. c. 28.
10. 3.

cutionis tempore maneat, ne fuga fiat omnium, & qui eorum fugiant, ne morte omnium deferatur ecclesie: si hæc disceptatio aliter non potuerit terminari, quantum mihi videtur, qui maneat, & qui fugiant, forte legendi sunt. Et in primo de doctrina Christi. * dicit, Si tibi abundaret aliquid quod oporteret dari ei qui non haberet, nec duobus dari posset, si tibi occurrerent duo, quorum neuter alium, vel indigentis, vel erga te aliqua necessitudine superare: nihil iustius faceret, quam ut forte eligeres, cui dandum esset quod dari utrique non posset.

Et per hoc patet responsio Ad primum & secundum.

Ad tertium dicendum, quod iudicium ferri candentis, vel aquæ feruentis, ordinatur quidem ad aliquis peccati occulti inquisitionem per aliquid, quod ab homine fit: & in hoc conuenit cum sortibus. In quantum tamen expectatur aliquis miraculosus effectus à Deo, excedit communem sortium rationem. Unde huiusmodi iudicium illicitum redditur: tum quia ordinatur ad iudicanda occulta, quæ diuino iudicio referuntur: tum etiam quia huiusmodi iudicium non est auctoritate diuina sancitum. Unde 2. q. 4. in Decreto * Stephani Papæ dicitur, Ferri candentis, vel aquæ feruentis examinatione confessionem extorqueri à quolibet, sacri non censent canones. Et quod sanctorum patrum documento sancitum non est, superstitiosa adinventione non est præsumendum. Spontanea enim confessio, vel testium approbatione publicata delicta, habito præ oculis Dei timore, concessa sunt nostro regimini iudicare. Occulta verò & incognita illi sunt relinquenda, qui solus nouit corda filiorum hominum. Et eadem ratio videtur esse de lege duellorum, nisi quod plus accedit ad communem rationem sortium, in quantum non expectatur ibi miraculosus effectus, nisi forte quando pugiles sunt valde impares virtute, vel arte.

e. Consultuisti: ante med.